

Скриник Мирослава Віталіївна,
викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ
Скриник Ліна Миколаївна, ст. викладач
кафедри соціально- гуманітарних
дисциплін Інституту кримінально-
виконавчої служби

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ РЕФЕРУВАННЮ ТА
АНОТУВАННЮ ІНШОМОВНИХ ТЕКСТІВ
У НЕМОВНИХ ВИЩАХ

Викладання іноземної мови студентам у вузах України знаходиться у зоні уваги основних тенденцій розвитку сучасної вітчизняної освіти, яка є глобальним чинником міжнародного суспільного розвитку й інтеграції, що відображено у впровадженні указу президента України № 641/2015 «Про оголошення 2016 року роком англійської мови в Україні».

Проблема навчання студентів анотувати та реферувати текст є предметом багатьох наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних учених О. К. Єгорова, С. І. Калініна, Н. Н. Рябова, О. О. Радзівська, Н. В. Ротова, Н. А. Фролова, Є В. Шкурко відносно рідної і іноземної мов.

Реферування та анотування розглядаються як складові частини діяльності студента у курсі навчання іноземній мові і передбачено програмними вимогами для немовного вуза. Навчання студентів навичкам і умінням анотувати іншомовний текст, як одного з основних джерел інформації, тобто орієнтації в іншомовному матеріалі й умінню вибирати потрібне, є однією з найефективніших форм практичного володіння іноземною мовою, що у майбутньому забезпечить успіх студентів у професійній діяльності.

До недавнього часу методисти та психологи вважали доцільним переклад тексту рідною мовою для його розуміння. Сьогодні викладачі керуються принципом розуміння тексту без його перекладу. Сприймання та розуміння являються основними процесами суб'єктивного відображення об'єктивного світу.

Розглянемо коротко сутність реферування і анотування. Як вже було вказано вище, найважливішим джерелом наукової інформації і засобом її передачі в просторі і часі служить науковий документ.

Говорячи про наукові тексти, слід зазначити, що наука являє собою систему знань про природу, суспільство й мислення, у ній відбиті факти, різні теорії й методологія, які формують тип наукового змісту у рамках зазначених предметних галузей науки і які являються вихідними, фундаментальними логіко-змістовними категоріями. Вони визначають структуру і мовне оформлення наукового тексту.

Для лексичного оформлення текстів наукового стилю характерна, насамперед, насиченість мови термінами всіх типів, що пояснюється семантико-комунікативної специфікою терміну, його принциповою однозначністю, точністю, економічністю, номінативною й розпізнавальною функцією,

стилістичною нейтральністю, більшою інформаційною насиченістю в порівнянні зі звичайними словами [3,154].

Задача студента, коли він працює з іншомовним науковим текстом є простішою ніж у перекладача, йому лише треба передати об'єктивну когнітивну інформацію, не вдаючись в деталі точної передачі тексту оригіналу. При вивченні сприймання наукового тексту не можна не звернутись до робіт Г. І. Богіна та Б. Б. Бахтіна, які описують проблеми наукової текстової комунікації, що включає в себе поняття діалогічності [2, 123].

Досвід роботи у немовному виші показує, що студенти відчують значні труднощі при перекладі іншомовних наукових текстів, що обумовлено рядом причин: недостатність годин практичних занять (2-4 семестри вивчення іноземної мови професійного спрямування у середньому), неефективність розроблених методик, що робить неможливим кваліфіковану підготовку студентів до самостійного опрацювання іншомовних наукових текстів. При підготовці аспірантів, їх необхідно навчити робити переклад, анотування та, резюме текстів зі спеціальності.

Однак, науковий текст насичений складними граматичними структурами, термінами, професійно-орієнтованою лексикою, безеквівалентною лексикою, яку слід передавати, використовуючи перекладацькі трансформації (додавання, опущення, антонімічний та описовий переклад). Як наслідок, переклад наукового тексту є надзвичайно складним для студентів немовних вузів.

Тому, під час розроблення методики подолання ускладнень при роботі студентів з іншомовними науковими текстами слід врахувати вивчення таких складових наукового тексту, як: 1) термінологічна лексика та реалії країни, мову якої вивчають студенти, 2) аббревіатури та скорочення, 3) загальнонаукова лексика, яка притаманна текстам усіх галузей, 4) форми дієслів теперішнього часу дійсного способу, 5) пасивна форма дієслів, та її утворення, тощо [1,55].

Під час навчання студентів роботі з іншомовними науковими текстами викладач має звертати також увагу як на об'єктивні труднощі, так і на труднощі індивідуального типу. Безумовно, що навчання навичкам реферування і анотування повинно починатися з перших років вивчення іноземної мови, але навчання згортання тексту в логічно зв'язаний текст реферату чи анотації доцільно здійснювати на старших курсах, коли студенти набувають знання спеціальності, навички відбору і скорочення інформації, можуть адекватно оцінювати інформацію.

Отже, у розробці методики, спрямованої на вдосконалення навиків читання іншомовних наукових текстів потрібно: враховувати особисті психологічні особливості студентів: їх стиль наочності та тип переробки інформації, тощо, спиратися на принципи доступності, наочності, активності, систематичності та послідовності, забезпечити логічно послідовний перехід від безпосереднього розуміння змісту тексту до його проблемного обговорення, враховувати орієнтацію студентів на самостійну роботу чи роботу в групі, охоплювати як усне так і письмове мовлення студентів, включати мнемотехнічні прийоми запам'ятовування інформації та наочний матеріал, і головне включати завдання, які б допомогли розвивати у студентів усі види пам'яті, тобто щоб студенти читали, писали та повторювали матеріал на кожному занятті.

Список використаних джерел

1. Безлюдний О.І. Особливості формування умінь і навичок роботи з іншомовним текстом зі спеціальності / О. Безлюдний // [Нова педагогічна думка](#). - 2014. - № 2. - С. 52-55.

2. Бондар С. І. Психологічні особливості читання тексту іноземною мовою студентами з різним когнітивним стилем : Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. 19.00.07 / Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К., 2003. - 20 с.

3. Радзієвська О. В. Анотування наукового тексту іноземною мовою студентів / О. В. Радзієвська // Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка". Сер. Філологічні науки: зб. наук. пр. - Луганськ, 2013. - С. 153-156.

4. Рябова Н. Н. Навчання реферуванню та анотуванню іншомовних текстів студентів немовних вузів / Н. Н. Рябова // Культура народів Причорномор'я. - 2002. - Т. 37. - С. 373-375.